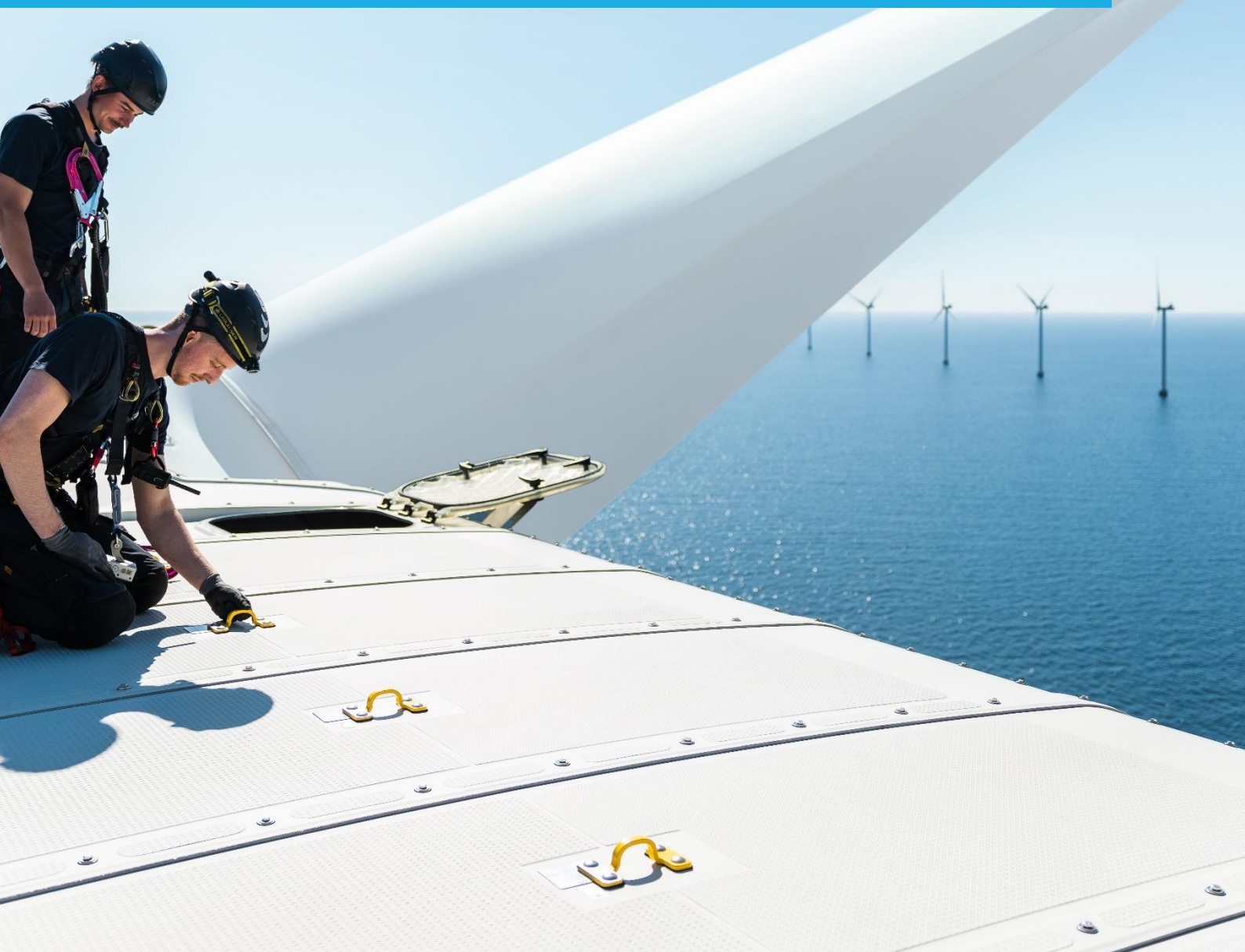

Samen blijven bouwen aan een betrouwbare en schone Nederlandse energievoorziening

Samen blijven bouwen aan een betrouwbare en schone Nederlandse energievoorziening

Met grote waardering hebben de ondertekenaars van dit pamflet kennisgenomen van de Kamerbrief betreffende de “Ontwikkelingen tenders windenergie op zee IJmuiden Ver Gamma en Nederwiek I-A”¹. Het is goed dat het kabinet proactief de regie pakt om de routekaart windenergie op zee alsnog binnen bereik te brengen. Het uitstellen van de tenders voor IJmuiden Ver Gamma (2x1GW) vanwege gebrek aan interesse is een pijnlijk besluit, maar onderstreept de zeer moeilijke fase waarin de offshore windindustrie zich op dit moment bevindt.

De aangekondigde verbeteringsmaatregelen voor de tender van Nederwiek I-A (1 GW) zijn gezien de verslechterde marktomstandigheden gewenst, maar onvoldoende om de Routekaart Windenergie op Zee een robuuste doorstart te geven. Daarom verzoeken de ondertekenaars de Minister om zo spoedig mogelijk duidelijkheid te geven over het resterende tenderschema en een aantal noodzakelijke aanpassingen snel door te voeren, namelijk:

1. Het introduceren van *Contracts for Differences* (CfD's) voor offshore windenergie om een stabiele uitrol van wind op zee voor ontwikkelaars en toeleveringsketen te borgen;
2. Het concreet voorbereiden van een terugvaloptie (SDE++) voor 2026, zolang een CfD niet beschikbaar is;
3. Sterkere stimulering van decarbonisatie door elektrificatie van de industrie en compensatie van nettarieven, en daarmee het duurzaam versterken van de Europese en Nederlandse industrie met oog voor de mondiale concurrentiepositie.

¹ Ontwikkelingen tenders windenergie op zee IJmuiden Ver Gamma en Nederwiek I-A

Inleiding

Nederland heeft offshore windenergie nodig om een CO₂-vrije toekomst te realiseren, de energieonafhankelijkheid te vergroten en tegelijkertijd de toonaangevende offshore windsector in Europa een impuls te geven. De Routekaart Wind op Zee 21 GW is hierin een belangrijk kader voor alle betrokken partijen, maar moet tegelijkertijd ruimte bieden voor maatwerk en flexibiliteit.

Vertraging van de elektrificatie van de industrie, de daarmee gepaard gaande groei van de vraag en gestegen kosten in de toeleveringsketen vormen echter een aanzienlijk probleem voor de offshore windsector. Steeds meer windontwikkelaars geven aan onder de huidige marktomstandigheden en tendervoorwaarden geen mogelijkheid te zien om een bieding in te dienen².

Om de uitrol van offshore windenergie op de Noordzee op de korte en lange termijn te waarborgen, is het essentieel dat de huidige stroom van investeringen in de toeleveringsketen, op basis van de eerder afgesproken continuïteit, wordt voortgezet.

Ervaringen uit omliggende landen tonen aan dat mislukte aanbestedingen leiden tot onzekerheid en een domino-effect van oplopende risico's en vertragingen voor de gehele sector. In Nederland zou dit problemen veroorzaken voor zowel windontwikkelaars als maak- en installatiebedrijven, en leiden tot aanzienlijke vertraging in de bijdrage van offshore wind aan de energietransitie – met gevolgen voor de energietransitie zelf.

² Weinig animo voor windparken op zee & Aanbesteding Nederlands windpark op zee dreigt te mislukken

Waarom offshore wind in Nederland?

Offshore windenergie is van cruciaal belang voor de energietoekomst van Nederland, omdat het snel en op grote schaal hernieuwbare elektriciteit kan leveren. Sinds 2013 is wind op zee het werkpaard van de energietransitie, met een productie van 14,8 TWh hernieuwbare elektriciteit in 2024 en een verwachte groei naar 76 TWh in 2035. Dit komt overeen met ongeveer 67% van de elektriciteitsbehoefte in 2024 (112 TWh).

In een dichtbevolkt land als Nederland, met een uitgestrekte ondiepe offshore-zone (1,5 keer zo groot als het vasteland) en een overvloed aan wind, is wind op zee de meest effectieve en efficiënte manier om grote hoeveelheden CO₂-vrije energie te produceren. De aanleg van offshore windparken draagt in belangrijke mate bij aan de autonomie van Nederland en Europa, zowel economisch als op het gebied van de energievoorziening.

Uitdagingen voor de offshore windsector

De Nederlandse offshore windsector staat voor aanzienlijke uitdagingen door een kostenstijging van 40-60%³ (materialen, componenten, schepen, personeel en financiering), terwijl de verwachte lange termijn elektriciteitsprijs niet dezelfde stijging laat zien.⁴

Bovendien zorgen de vertraagde elektrificatie en daarmee de achterblijvende vraag naar hernieuwbare elektriciteit en congestie op het elektriciteitsnet voor toenemende onzekerheid over de inkomsten. Dit heeft geleid tot een gat tussen de kosten en de opbrengsten van nieuwe windparken op zee.

In lijn met de Clean Industrial Deal van de EU is een voorspelbare uitrol van offshore windenergie cruciaal voor ontwikkelaars, toeleveringsketen én voor TenneT, die verantwoordelijk is voor de aanleg van het net op zee. TenneT heeft de ontwikkeling van het net op zee afgestemd op de verwachte uitrol van offshore windenergie. Een

³ [Offshore wind: Overcoming the challenges | McKinsey](#)

⁴ [offshore-wind-at-a-crossroads.pdf](#)

voorspelbare uitrol geeft de toeleveringsketen het vertrouwen om te investeren in verdere productiecapaciteit.

De recente resultaten van de tender in Denemarken benadrukken de huidige uitdagingen: er kwamen geen biedingen binnen voor de exclusief op de markt gebaseerde (merchant) tenders. Nederland moet zich daarom aanpassen in lijn met de andere Noordzeelanden om aantrekkelijk te blijven voor ontwikkelaars die aan strikte investeringscriteria worden gehouden.

De verdere uitbouw van wind op zee in Nederland is cruciaal voor onze veilige en autonome energievoorziening, economische concurrentiekracht en duurzaamheidsambities en mag daarom niet vastlopen. De balans in de risicoverdeling tussen overheid en markt in het huidige Nederlandse tendersysteem is scheefgegroeid waardoor ontwikkelaars de risico's niet langer kunnen dragen. Beleidsaanpassingen zijn daarom nodig om de haalbaarheid van projecten te garanderen en ervoor te zorgen

dat Nederland succesvol nieuwe volumes offshore wind kan aanbesteden die in de jaren na 2030 gerealiseerd kunnen worden.

Contract for Difference tot investeringsklimaat is gestabiliseerd

Ondertekenaars beschouwen het versnellen van de vraag naar hernieuwbare elektriciteit als de voornaamste oplossing om op termijn de commerciële business case voor offshore wind te herstellen. Wij steunen dus alle (overheids)initiatieven die bedrijven en consumenten helpen te elektrificeren en daarmee de vraag naar hernieuwbare elektriciteit te vergroten.

Daarnaast is het noodzakelijk dat de realisatietermijn van windparken in de tender systematiek wordt verlengd en dat er meer flexibiliteit in de mijlpalenplanning komt om risico's en daarmee kosten te verlagen. Verdere kostenstijgingen (zoals door een invoedingstarief) moeten eveneens voorkomen worden. Dit zijn wat ons betreft “no-regret” maatregelen om het Nederlandse tenderpakket in internationaal perspectief te verbeteren.

Echter, wij zijn ook mening dat het nú vol inzetten op vraagversnelling niet tijdig de vereiste vraag zal opleveren die nodig is om de investeringen te realiseren voor de extra offshore windcapaciteit die nodig is om de ambities uit het National Plan Energiesysteem (NPE) te realiseren. De uitrol van offshore windenergie mag niet stilvallen, zodat we klaar zijn voor het moment dat de elektrificatie daadwerkelijk op gang komt.

Een beproefde oplossing om de uitrol van windenergie veilig te stellen is het tweezijdige Contract for Difference (CfD), dat al wordt gebruikt in landen als België, het VK, Polen en Frankrijk en recent ook is ingevoerd in Denemarken. Tweezijdige CfD's bieden een gegarandeerde minimumprijs voor elektriciteit, beschermen de inkomsten van ontwikkelaars en leveren financiële voordelen op voor de overheid wanneer de marktprijzen de CfD-prijs overschrijden. Dit systeem stabiliseert de inkomsten voor ontwikkelaars en verlaagt de energiekosten voor consumenten en industrie via concurrerende aanbestedingen.

CfD's beperken de risico's van de elektriciteitsmarkt voor ontwikkelaars en komen daarmee zowel producenten als consumenten ten goede ook doordat de voorzieningszekerheid wordt verhoogd. De continuïteit en (financiële)

voorspelbaarheid die CfDs bieden, maken het mogelijk dat geplande investeringen in de versterking van de Europese toeleveringsketen daadwerkelijk kunnen plaatsvinden. Dat is cruciaal voor onze autonomie en voor het realiseren van onze ambities voor offshore windenergie richting 2040 en 2050.

Gezamenlijk de continuïteit van Wind op Zee waarborgen

Hoewel de oplossing voor ondertekenaars duidelijk is, erkennen wij (net als de regering) dat het wettelijk kader moet worden aangepast om een CfD in tenders op te kunnen nemen. Het is positief dat het ministerie van KGG al werkt aan de voorbereiding van een CfD, maar het is van groot belang dat dit proces versneld wordt.

Om de continuïteit voor de komende tenders te waarborgen, bevelen we echter ook aan om parallel een tijdelijk overgangsinstrument onder het SDE-besluit voor te bereiden, vergelijkbaar met zoals gedaan is voor wind- en zonne-energie op land. Dit

zou moeten dienen als de terugvaloptie voor het geval dat één of meerdere van de aankomende tenders mislukken en zolang het gebruik van CfD nog niet mogelijk is.

De ontwikkeling van een structureel instrument in de vorm van een CfD moet echter de prioriteit blijven, aangezien dit uiteindelijk een verplichte vereiste zal zijn voor het Electricity Market Design (EMD) van de EU. Tevens is aandacht nodig voor het opnemen van “*non-price-criteria*”, zoals ook vanuit de “*Net Zero Industry Act*” (NZIA) wordt beoogd.

In dit kader zouden we graag zien dat het succesvolle Nederlandse systeem van het combineren van tenderrealisatie met positieve en onderscheidende socio-economische criteria behouden blijft in het toekomstige tenderontwerp. Dit kan, mits deze extra investeringen in kwalitatieve criteria ook kunnen worden meegenomen in het CfD budget.

Wij gaan graag snel in gesprek met het ministerie en de politiek om op basis van bovenstaande instrumenten de zekerheid van ontwikkeling van wind op zee te waarborgen en daarmee de motor van onze zekere en duurzame energievoorziening een doorstart te geven.

Namens,

